

Meno:

Ján Rajtár

Tituly:

PhDr., CSc.

Adresa:

Archeologický ústav SAV
Akademická 2, 949 21 Nitra
Tel.: +421(0)37/6943212
mail: jan.rajtár@savba.sk

Vzdelanie a zamestnanie:

1973-1978 štúdium archeológie na Filozofickej fakulte UK v Bratislave
od r. 1978 Archeologický ústav SAV v Nitre
1982 rigorózna skúška – PhDr.
1992-2000 vedúci oddelenia pre výskum protohistorického obdobia AÚ SAV
1998 CSc. – dizertačná práca: „Kríza rímsko-germánskych vzťahov
v stredodunajskej oblasti v 2. stor.“
2006-2011 predseda Vedeckej rady AÚ SAV

Špecializácia:

doba rímska, rímsko-provinciálna a germánska kultúra, limes romanus, rímsko-germánske vzťahy, rímske vojenské zásahy severne od stredného Dunaja

Zahraničné štipendiá:

1989-1991 štipendista Alexander von Humboldt-Stiftung, Nemecko
Institut für Vor- und Frühgeschichte, Provinzialrömische und Vorderasiatische
Archäologie na Ludwig Maximilians Universität v Mníchove
Römisch-Germanische Kommission des DAI vo Frankfurt nad Mohanom

Členstvo v domácich a zahraničných spoločnostiach a redakčných radách:

1999-2003 predseda Slovenskej archeologickej spoločnosti
od r. 2002 korešpondujúci člen Deutsches Archäologisches Institut, Berlin
Edičná rada AÚ SAV, Študijné zvesti AÚ SAV, Slovenská archeológia,
Pamiatky a múzeá
Medzinárodná vedecká rada časopisu Carnuntum Jahrbuch
od r. 2012 Riadiaca skupina lokality Limes Romanus – rímske antické pamiatky na strednom
Dunaji

Významné výskumy:

Dlhodobý systematický výskum a pamiatková úprava rímskeho kastela v Iži

Výskum rímskych dočasných opevnení z obdobia markomanských vojen v Cíferi-Páci, vo Hviezdoslavove, v Iži, v Mužli, v Radvani nad Dunajom a vo Virte, v Suchohrade, vo Vrábľoch a v Závode.

Medzinárodné projekty:

- 1992-1996 Erforschung der kurzfristigen römischen Militäranlagen nördlich der mittleren Donau. (SRN, SR)
- 1992-1996 The Amber route – projekt krajín Stredoeurópskej iniciatívy
- 1995-1998 Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum
- 1995-1997 Kelten-Römer-Germanen. Konfrontation an der Donau (A, ČR, SR)
- 1996-1998 Treasures of our common past in Europe - History written in the earth, Program Raphael, EÚ
- 2001 Erforschung der Umgebung des Kastells Iatrus-Krivina, Bulgarien (B, SRN, SK)
- 2004-2007 Transformation. The Development of a Common Culture in the Northern Provinces of the Roman Empire from Britain to the Black Sea, Projekt programu EÚ Culture 2000
- 2005-2008 The Frontiers of Roman Empire, Projekt programu EÚ Culture 2000
- od 2008- Untersuchung römischer Marsch- und Feldlager im Barbaricum nördlich der mittleren Donau in der Slowakei
- 2009-2012 Danube Limes - UNESCO World Heritage/Dunajský Limes – svetové dedičstvo UNESCO. Nominačný projekt na zápis do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO
- od 2011- Archaeolandscapes Europe

Grantová agentúra VEGA:

2006-2012 Člen Komisie VEGA č. 14 pre historické vedy a Komisie VEGA č. 10 pre historické vedy a vedy o spoločnosti

Riešiteľ grantového projektu:

Významné archeologické náleziská na Slovensku ako súčasť európskeho kultúrneho dedičstva (2/0132/08)

Suroviny a technológie vo včasnom historickom období na Slovensku/Raw Materials and Technology in the Early Historic Period in Slovakia (2/0121/15)

Spoluriešiteľ grantových projektov VEGA:

Prvé historické národy na území Slovenska (2/3172/25)

Poľnohospodárstvo a využitie krajiny v neskorej dobe železnej a v dobe rímskej (2/3174/25)

Rimania a Germáni na strednom Dunaji vo svetle archeologických prameňov (1/0456/03)

Keltské a germánske osídlenie v severnej časti Karpatskej kotliny (2/6126/27)

Významné archeologické náleziská na Slovensku ako súčasť Európskeho kultúrneho dedičstva (2/5061/27)

Rimania a Germáni na severopanónskych hraniciach a v ich predpolí: archeologické pramene z juhozápadného Slovenska (1/3749/06)

Sídla a hroby spoločenskej elity na Slovensku vo včasnej dobe dejinnej a na začiatku stredoveku (2/0105/09)

Od agrárnej osady k palácu. Formovanie a život sídla germánskej šľachty v Cíferi-Páci (2/0159/09)

Rimania a Germáni na strednom Dunaji: kontakty a konfrontácie (1/0408/09)

Medzi starovekom a stredovekom. Etnicko-kultúrne vzťahy v strednom Podunajsku od konca keltského osídlenia po počiatok stredoveku (2/0117/12)

Tvorba e-databázy a publikovanie archeologických prameňov z rímskeho kastela v Iži (1/0058/12)

Kastel v Iži – súčasť limes romanus na Slovensku (1/0346/15)

Mocenské štruktúry včasnej doby dejinnej a včasného stredoveku v archeologických prameňoch (2/0121/15)

Iné projekty

2009-2013 STASLO - Staré Slovensko: dejiny Slovenska od praveku po vrcholný stredovek
Ancient Slovakia: History of Slovakia from its prehistory to the Top Middle Ages

Bilaterálne projekty

Výskum rímskych poľných táborov v barbariku severne od stredného Dunaja na Slovensku/Untersuchung römischer Marsch- und Feldlager im Barbaricum nördlich der mittleren Donau in der Slowakei. Bilaterálna dohoda medzi AÚ SAV a Römisch-Germanische Kommission des DAI, Frankfurt. Zodpovedný riešiteľ za AÚ SAV.

Multilaterálne projekty v rámci vedeckých programov. Program: Culture 2000

Archeologické miesta v Európe/Archaeolandscapes Europe (spoluriešiteľ)

Zodpovedný riešiteľ: Elena Blažová. Trvanie projektu: 2007 – 2013.

Pedagogická činnosť:

Od roku 1995 terénna prax študentov archeológie na výskume v Iži

2000-2001 Katedra archeológie Filozofickej fakulty UK v Bratislave, semestrálne prednášky a cvičenia (externe)

Školiteľ 3 a konzultant 8 dizertačných prác

Výber publikácií:

RAJTÁR, J.: Bisherige Ergebnisse der Revisionsgrabung im römischen Kastel von IžaLeányvár. In: Concilium Eirene XVI, Proceedings of the 16th International Eirene Conference. Prague 1983, Vol. 2, 233-238.

RAJTÁR, J.: Výskyt mincí v rímskych stavebných objektoch na Slovensku. In: Slovenská Num. 9, Bratislava 1986, 99-121.

KUZMOVÁ, K. - RAJTÁR, J.: Anfänge des Römerlagers in Iža. Arch. Rozhledy 38, 1986, 358-377, 459-462.

KUZMOVÁ, K. - RAJTÁR, J.: Bisherige Erkenntnisse zur Befestigung des Römerkastells in Iža. Slovenská Arch. 34, 1986, 185-222.

RAJTÁR, J.: Nálezy kolkovaných tehál z výskumu rímskeho tábora v Iži v rokoch 1978-1984. Študijné Zvesti Arch. Ústavu 23, Nitra 1987, 53-94.

KUZMOVÁ, K. - RAJTÁR, J.: 10 Jahre der archäologischen Ausgrabungen in Iža. In: Die Ergebnisse der archäologischen Ausgrabungen beim Aufbau des Kraftwerkssystems Gabčíkovo – Nagymaros. Nitra 1990, 51-60.

RAJTÁR, J.: Anfänge der römischen Bautätigkeit im Vorfeld von Brigetio. In: H. Vetters - M. Kandler (Hrsg.) Akten des 14. Internationalen Limeskongresses 1986 in Carnuntum. RLÖ 36, Wien 1990, 771-778.

RAJTÁR, J.: Das Holz-Erde-Lager aus der Zeit der Markomannenkriege in Iža. In: Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènezeit bis zum Frühmittelalter. Kraków 1992, 149-170.

RAJTÁR, J. - KUZMOVÁ, K.: Das römische Holz-Erde-Lager in Iža und seine Bautechnik. In: Actes du XIIe Congrès International des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques, tom. 3, Bratislava 1993, 331-336.

Hüssen C.-M. - RAJTÁR J.: Zur Frage archäologischer Zeugnisse der Markomannenkriege in der Slowakei. In: Markomannenkriege - Ursachen und Wirkungen. Brno 1994, 217-232.

RAJTÁR J.: Waffen und Ausrüstungsteile aus dem Holz-Erde-Lager von Iža. In: C. van Driel-Murray (ed.), Military Equipment in Context. Journal of Roman Military Equipment Studies 5, 1994, Oxford 1995, 83-95.

KUZMA I. - HANZELYOVÁ E. - RAJTÁR J. - TIRPÁK J.: New Results in Aerial Archaeology in Slovakia: Experience with Reconnaissance, Geophysical Measurement and Follow-up Excavations. In: Archaeological Prospection 3, 1996, 71-79.

HANZELYOVÁ E. - KUZMA I. - RAJTÁR J.: Letecká prospekcia v archeológii na Slovensku. Archeol. Rozhľedy 48, 1996, 194-211, 275-278.

RAJTÁR, J.: Temporäre römische Militärlager in der Slowakei. In: Roman Frontier Studies 1995. Oxbow Monograph 91, Exeter 1997, 473-477.

RAJTÁR, J.: Die Legionen Mark Aurels im Vormarsch. In: J. Oexle (Hrsg.): Aus der Luft - Bilder unserer Geschichte, Dresden 1997, 58-67.

BUJNA J. - KOLNÍK T. - PIETA K. - RAJTÁR J.: Včasná a stará laténska doba. Prvé historické etniká na Slovensku. In: D. Kováč a kol., Kronika Slovenska 1. Od najstarších čias do konca 19. storočia. Bratislava 1998, 59-87.

BORHY, L. - KUZMOVÁ, K. - RAJTÁR, J. - SZÁMADÓ, E.: Kelemantia - Brigetio. Po stopách Rimanov na Dunaji/Tracing the Romans on the Danube/Auf den Spuren der Römer an der Donau/Rómaiak nyomán a Duna mentén). Komárno 2001.

RAJTÁR, J.: Zur Verbreitung der Fibeln Almgren 43 im Mitteldonaugebiet. In: K. KUZMOVÁ/K. PIETA /J. RAJTÁR (Hrsg.), Zwischen Rom und dem Barbaricum. Festschrift für T. Kolník zum 70. Geburtstag. Nitra 2002, 355-364.

RAJTÁR, J.: Nuove testimonianze archeologiche delle guerre dei Marcomanni a nord del medio Danubio. In: M. Buora/W. Jobst (ed.), Roma sul Danubio. Da Aquileia a Carnuntum lungo la via dell'ambra. Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici Musei di Udine 6, Roma 2002, 99-120.

RAJTÁR, J.: Na úsvite dejín: Rimania a barbari. In: H. Moravčíková (ed.): Architektúra na Slovensku. Stručné dejiny. Bratislava 2005, 12-17.

RAJTÁR, J.: Die Grenze in der Slowakei. In: Grenzen des Römischen Imperiums. Mainz 2006, 140-146.

RAJTÁR, J.: Die Waagtrasse in der Slowakei : eine Vormarschroute der Römer während der Markomannenkriege?. In Rom auf dem Weg nach Germanien: Geostrategie, Vormarschtrassen und Logistik : internationales Kolloquium in Delbrück-Anreppen vom 4. bis 6. November 2004. Mainz: Verlag Philipp von Zabern, 2008, s. 169-185.

ELSCHEK, K. - RAJTÁR, J.: Ein temporäres römisches Feldlager in Závod (Westslowakei). In Barbarská sídliště : chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů (Archeologie barbarů 2007) / editors Eduard Droberjar, Balázs Komoróczy, Dagmar Vachútová. Brno: Archeologický ústav AV ČR, 2008, s. 469-478.

HARMADYOVÁ, K. - RAJTÁR, J. - SCHMIDTOVÁ, J. - BREEZE, D. J. - JILEK, S. - THIEL, A.: Frontiers of the Roman Empire – Slovakia/Grenzen des Römischen Reiches – Slowakei/Hranice Rímskej ríše. Slovensko. Editor Sonja Jilek, Ján Rajtár. Nitra: Archeologický ústav SAV : Múzeum mesta Bratislavy, 2008. 92 s.

RAJTÁR, J.: Im Handstreich genommen : der Fall des Römerlagers von Iža. In 2000 Jahre Varusschlacht Konflikt. Redaktor Stefan Burmeister, Heidrun Derks. - Stuttgart : Konrad Theiss Verlag, 2009, s. 126-127.

HAJNALOVÁ, M. - RAJTÁR, J.: Supply and subsistence: the Roman fort at Iža. In The Army and Frontiers Rome : papers offered to David J. Breeze on the Occasion of sixty-fifth birthday and his retirement from Historic Scotland. - Portsmouth : Rhode Island, 2009, p. 194-207.

KUZMOVÁ, K. – RAJTÁR, J. (zost.): Rímsky kastel v Iži. Výskum 1978 – 2008. Zborník príspevkov k 30. výročiu archeologického výskumu. Nitra: Archeologický ústav SAV, 2010, ASM Communicationes 11, 164 s.

KUZMOVÁ, K. – RAJTÁR, J.: Rímsky kastel v Iži – hraničná pevnosť na Dunaji. Príspevok k 30. výročiu archeologického výskumu (1978 – 2008). In Rímsky kastel v Iži. Výskum 1978

– 2008. Zborník príspevkov k 30. výročiu archeologického výskumu. Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján. - Nitra: Archeologický ústav SAV, 2010, s. 11 - 32.

RAJTÁR, J.: Ein Dachziegelfragment mit Abdrücken von Siegelringen aus Iža. In *Anodos : Studies of the Ancient World*. 8/2008. In Honour of Werner Jobst. Klára Kuzmová, Ivana Kvetánová. - Trnava : Trnavská univerzita, 2010, s. 305-313.

RAJTÁR, J. - ZÁBOJNÍK, J.: Fragmente von hunnischen Kesseln in Iža. In *Intre stepa si imperiu: Studii în onoarea lui Radu Harhoiu*. Andrei Măgureanu, Erwin Gáll. - Bucuresti : Institutul de Arheologie, 2010, s. 119-126.

ELSCHEK, K. - RAJTÁR, J. - VARSÍK, V.: Sepulkrálny objekt zo Zohora. In *Archeologie barbarů 2010 : Hroby a pohřebišťe Germánů mezi Labem a Dunajem*. Eduard Droberjar (ed.). - Olomouc : Univerzita Palackého, 2011, s. 133-151.

IVÁN, Robert - KNOLL, Marián - ÖLVECKY, Róbert - RAJTÁR, Ján. Germánske žiarové pohrebisko v Sekuliach: K využitiu interdisciplinárnych metód pri výskume a záchrane archeologických nálezov. In: *Conservation Science, Technology and Industry: Zborník príspevkov konferencie CSTI*. Bratislava 2012, 276-281.

RAJTÁR, Ján. Rímske hranice a Slovensko. In: Sonja Jílek, Margaréta Musilová, Ján Rajtár (edd.), *Hranice rímskej ríše: Slovensko*. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava 2013.

RAJTÁR, Ján. Das Gold bei den Quaden. In: Matthias Hardt, Orsolya Heinrich-Tamáska (Hrsg.), *Macht des Goldes, Gold der Macht : Herrschaft- und Jenseitsrepräsentation zwischen Antike und Frühmittelalter im mittleren Donauraum..* Weinstadt 2013, 125-150.

RAJTÁR, Ján. Stĺp Marca Aurelia a archeologické doklady o rímskych výpravách proti Kvádom. In: Vladimír Turčan (zost.), *Stĺp Marca Aurelia a stredné Podunajsko: Štúdie*. Bratislava 2014, 107-140.